

Alanya Kalesi ve Anıt Eserleri

Denizden ve karadan zor ulaşılabilirliği nedeniyle tarih boyunca devamlı yerleşime uğramış olan Alanya Kalesi; Anadolu'yu süsleyen yüzlerce kaleden bugün ayakta kalabilmiş, en iyi korunmuş olanlarından birisidir.

Kale 6,5 km. yi bulan sur uzunluğu, 140'ı bulan burçları, içindeki 400'e yakın sarnıcı, yazıtlı kapıları ile Selçuklu sanatını en iyi yansıtan, Selçuklunun görkemliliğini gözler önüne seren bir açık hava müzesi görünümündedir. Surlar, Kızılkule'den başlayarak, planlı bir şekilde Ehmedek, İçkale, Adam Atacağı, Cilvarda Burnu üstü, Arap Evliyası Burcu ve Esat Burcu'na inerek Tophane ve Tersane'yi geçip başladığı yer olan Kızılkule'de son bulur. Kalenin ilk iskân tarihi Hellenistik Döneme kadar inse de gerçek anlamda Selçuklular tarafından tüm görkemliği ile abidevi hale getirilmiştir. Kalenin, içkale olarak adlandırılan ve yarımada'nın batı köşesinin en yüksek yerinde kurulmuş olan bölümünün denizden yüksekliği 250 metreyi bulmaktadır. İdari ve askeri örgütlenmenin merkezi olması nedeniyle dört yönden dayanıklı surlarla çevrilmiştir. İçkale'nin orta kısmında yer alan tuğladan yapılmış iki adet Selçuklu Devri su sarnıcı bugün de işlevini sürdürmektedir. İçkaledeki başlıca yapılar batı hariç diğer cephelerde kale duvarlarının içine dayandırılarak inşa edilmiştir.

Son yıllarda Türk bilim adamlarınca, güneydoğu köşeye doğru uzanan büyük yapı grubunda arkeolojik kazılar yapılmaktadır. Son bulgular burasının sultan sarayı olabileceğini göstermektedir. İçkalede bugün gezerken görebileceğiniz diğer yapı grubunun da, askerî amaçlı kışla, yatakhane ve depo olabileceği sanılmaktadır. İçkalede yaklaşık ortasına isabet eden yerde küçük bir Bizans Kilisesi göze çarpmaktadır ki, bu da kalenin inşa edildiği tarihten çok önceleri de kullanılmakta olduğunu kanıtlamaktadır. Ayrıca kilisenin günümüze değin kalabilmesi, Selçukluların farklı dinden olanlara ve onların tapınma yerlerine gösterdikleri bir saygının da kanıtı olup bu bağlamda daha fazla korunması gereken yapılardandır. Yonca yaprağı planlıdır. Yuvarlak kemerli pencereler ve sağır nişlerden oluşan geniş kasnak merkezi kubbeyi çevrelemektedir. Kilisenin fresklerle süslü olduğu bugün kalan izlerden belli olmaktadır. Mimarî özelliklerden dolayı XI. yüzyıla tarihlenmektedir. Alaaddin Keykubat, kaleyle bütünleşen birçok anıtsal yapılar da yaptırmıştır. Selçuklu sanatının eşsiz örneklerinden biri olan Kızılküle, kaleyle bütünlük sağlayan, plan ve ihtişamı ile Alanya'nın simgesi durumundadır. Limanı sürekli denetim altında tutmak amacıyla yapılmış olup çapı zeminde 29 metre, yüksekliği 33 metreyi bulmaktadır. Sekizgen planlıdır. 1226 yılında yapıldığı bilinen kulenin mimarî kuzey yönündeki yazıtta Halep'li Ebu Ali olarak geçmektedir. Kulenin güneyindeki yedi satırlık yazıtta ise Sultan A. Keykubat övücü vasıflarla yüceltilmektedir.

İnşa sırasında Antik Çağa ait devşirme malzemeden yararlanılmıştır. Her bir yüzdeki mazgallar, gözetleme pencereleri, düşmana zift ve kaynar su dökmeye yarayan önleri peçeli delikler yapıya ayrı bir güzellik verirler. Selçukluların Akdeniz'le ilk tanışmalarını simgeleyen Tersane de Alanya Kalesi'nin bütünlüğü içerisinde tüm görkemliliği ile sağlam bir şekilde durmaktadır. Beş tonozlu bölmeden ibaret olan yapı yaklaşık 57 metre uzunluğunda, 40 metre derinliğindedir. Giriş kapısındaki yazıt Sultan'ın armasını taşımakta olup rozetlerle süslüdür. Kapının sağ tarafında küçük bir oda yer almakta olup bu oda kimi bilim adamlarına göre mescit olarak kullanılmış kimilerine göre depo olarak değerlendirilmiştir. Kapının sonundaki odanın ise Tersanede görevli memurlar için düzenlendiği sanılmaktadır. Selçuklular Sinop'tan sonra ikinci deniz üssü niteliğindeki bu Tersane ile Akdeniz'e açılmışlar, hatta bu tersane ile Alaaddin Keykubat "İki Denizin Sultanı" unvanını almıştır. Yapım tarihi 1227'dir. Tersaneyi güvence altına almak amacıyla yapılmış olduğu sanılan Tophane 14 x 12 metre ölçülerinde iki katlı dikdörtgen bir plan göstermektedir. Bu yapı da Sultan A. Keykubat'ın eseridir.